

EBA/GL/2023/03

2023. március 31.

Iránymutatások

az (EU) 2015/849 irányelv 17. cikke és 18. cikkének (4) bekezdése szerint az ügyfél-átvilágításról, valamint a hitelintézetek és a pénzügyi intézmények által az egyedi üzleti kapcsolatokhoz és az üzleti megbízásokhoz kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázat értékelése során figyelembe veendő tényezőkről szóló EBA/2021/02 iránymutatások módosításáról (a továbbiakban: a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázati tényezőkről szóló iránymutatások)

1. Megfelelési és beszámolósi kötelezettségek

Az iránymutatások jogállása

1. Ez a dokumentum az 1093/2010/EU rendelet¹ 16. cikke szerint kiadott iránymutatásokat tartalmaz. Az 1093/2010/EU rendelet 16. cikkének (3) bekezdése szerint az illetékes hatóságoknak, valamint a hitelintézeteknek és pénzügyi intézményeknek minden erőfeszítést meg kell tenniük azért, hogy megfeleljenek az iránymutatásoknak.
2. Az iránymutatások az EBH azzal kapcsolatos álláspontját ismertetik, hogy mi a megfelelő felügyeleti gyakorlat a Pénzügyi Felügyeletek Európai Rendszerében, és miként kell alkalmazni az uniós jogot egy adott területen belül. Az 1093/2010/EU rendelet 4. cikkének (2) bekezdésében meghatározott, az iránymutatások hatálya alá tartozó illetékes hatóságok azzal tesznek eleget az iránymutatásoknak, hogy megfelelően beépítik azokat saját felügyeleti gyakorlataikba (például saját jogi kereteik vagy felügyeleti folyamataik módosításával), beleértve azokat az eseteket is, ahol az iránymutatások elsősorban intézményekre vonatkoznak.

Adatszolgáltatási követelmények

3. Az 1093/2010/EU rendelet 16. cikkének (3) bekezdése értelmében az illetékes hatóságoknak 2023.10.03-ig értesíteniük kell az EBH-t arról, hogy megfelelnek-e vagy meg kívánnak-e felelni ezen iránymutatásoknak, ellenkező esetben pedig a meg nem felelés indokairól. Amennyiben a fenti határidőig ilyen értesítés nem érkezik, az EBH úgy tekinti, hogy a szóban forgó illetékes hatóság nem felel meg az iránymutatásoknak. Az értesítéseket „EBA/GL/2023/03” hivatkozással az EBH honlapján szereplő formanyomtatványon kell megküldeni. Az értesítéseket olyan személyek nyújthatják be, akik megfelelő felhatalmazással rendelkeznek arra, hogy az illetékes hatóságuk nevében nyilatkozzanak annak megfeleléséről. A megfeleléssel kapcsolatban bekövetkező bármely változást szintén be kell jelenteni az EBH-nak.
4. Az értesítések a 16. cikk (3) bekezdésével összhangban közzétételre kerülnek az EBH honlapján.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 1093/2010/EU rendelete (2010. november 24.) az európai felügyeleti hatóság (Európai Bankhatóság) létrehozásáról, a 716/2009/EK határozat módosításáról és a 2009/78/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 331., 2010.12.15., 12. o.).

2. Tárgy, hatály és fogalommeghatározások

Fogalommeghatározások

5. A módosító iránymutatások alkalmazásában a szöveg a következő fogalommeghatározással egészül ki:

Nonprofit szervezetek

A nonprofit szervezet olyan jogi személy vagy társulás jellegű jogi megállapodás vagy szervezet, amely elsősorban jótékonyági, vallási, kulturális, oktatási, szociális vagy szolidáris célokból történő forrásgyűjtéssel vagy forráskifizetéssel foglalkozik.

3. Végrehajtás

Az alkalmazás időpontja

6. Ezeket az iránymutatásokat 2023.11.03-tól kell alkalmazni.

4. Iránymutatás nonprofit szervezetnek minősülő ügyfelekről

2. iránymutatás A 7. pont d) alpontjának a helyébe a következő szöveg lép:

2.7.d) Amennyiben az ügyfél nonprofit szervezet, a vállalkozásoknak a mellékletben meghatározott kritériumokat kell alkalmazniuk.

A rendelet a következő melléklettel egészül ki:

Melléklet: Nonprofit szervezetnek minősülő ügyfelek

1. A nonprofit szervezetnek minősülő ügyfél vagy leendő ügyfél kockázati profiljának első alkalommal történő értékelésekor a vállalkozásoknak gondoskodniuk kell arról, hogy alaposan megismerjék a nonprofit szervezet irányítását, finanszírozásának módját, tevékenységeit, működési helyét és azt, hogy kik a kedvezményezettjei. Nem minden nonprofit szervezet egyformán kitett a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás kockázatának, és a vállalkozásoknak kockázatérzékeny intézkedéseket kell hozniuk a következő információk beszerzése érdekében:
 - a) ki irányítja az ügyfelet, és kik a tényleges tulajdonosai. Ennek keretében a vállalkozásoknak azonosítaniuk kell a nonprofit szervezet vagyongazdálkodóit vagy az azzal egyenértékű személyeket, annak irányító testületét és minden olyan személyt, aki a nonprofit szervezet felett ellenőrzést vagy befolyást gyakorol. E célból a vállalkozásoknak többek között a következő információkat kell felhasználniuk: a nonprofit szervezet jogállása, a nonprofit szervezet irányítási rendszerének leírása és/vagy a jogi képviselő(k) jegyzéke.
 - b) a nonprofit szervezet finanszírozásának módja (magánadományok, közpénzek stb.). E célból a vállalkozásoknak az adományozók bázisára, a finanszírozási forrásokra és a forrásbevonási módszerekre vonatkozó információkat, például az éves jelentéseket és a pénzügyi kimutatásokat kell felhasználniuk.
 - c) melyek az ügyfél működésének a céljai. E célból a vállalkozásoknak többek között a következő információkat kell felhasználniuk: az ügyfél küldetésnyilatkozata, az ügyfél programjainak és a kapcsolódó költségvetéseknek, a tevékenységeknek és a nyújtott szolgáltatásoknak a jegyzéke.
 - d) milyen típusú kedvezményezettek részesednek az ügyfél tevékenységeiből (például menekültek, a nonprofit szervezet szolgáltatásai révén segítségnyújtásban részesülő jogi személyek vagy hasonló szervezetek). Az e célból összegyűjtött dokumentáció tartalmazhat küldetésnyilatkozatokat vagy kampányhoz kapcsolódó dokumentumokat.
 - e) azok az ügyletek, amelyeket a nonprofit szervezet a céljai és tevékenységi profilja – beleértve a külföldre kiküldött alkalmazottak vagy szolgáltatók kifizetését –, valamint az ilyen ügyletek várható gyakorisága, volumene és földrajzi rendeltetési helye alapján várhatóan igényel. E célból a vállalkozásoknak többek között a következő információkat kell felhasználniuk: szervezeti ábrák, a nonprofit szervezet szervezeti felépítésének magyarázata, azon joghatóságok jegyzéke, ahol az alkalmazottakat kifizetik, valamint az egyes joghatóságokban kifizetendő alkalmazottak száma.
 - f) a nonprofit szervezet programjai és/vagy műveletei végrehajtásának a helyszíne, különösen akkor, ha a nonprofit szervezet a tevékenységeit kizárólag nemzeti szinten vagy a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás magasabb kockázatával jellemzett más joghatóságokban és kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokban végzi. E célból a vállalkozásoknak többek között a következő információkat kell felhasználniuk: a nonprofit szervezet által végrehajtott valamennyi program, tevékenység és szolgáltatás jegyzéke, valamint a kiszolgált földrajzi területek jegyzéke, beleértve a székhelyét és működési területeit. A 8. iránymutatás alkalmazása során a vállalkozásoknak azt is értékelniük kell,

hogy a nonprofit szervezet műveletei magukban foglalhatják-e valamely harmadik országbeli intézménynél történő kifizetések teljesítését.

Kockázati tényezők

2. A nonprofit szervezetnek minősülő ügyfelekkel kapcsolatos kockázatok azonosításakor a vállalkozásoknak legalább a következő kockázati tényezőket figyelembe kell venniük, és azokat kockázatérzékenységi alapon kell értékelniük:

Irányítás és ellenőrzés gyakorlása

- a) Rendelkezik-e a nonprofit szervezet a nemzeti jog vagy egy másik tagállam nemzeti joga szerinti jogállással? Van-e olyan dokumentáció, amely meghatározza a nonprofit szervezet irányításának módozatait, és azonosítja a nonprofit szervezet vagyongazdálkodóit, az irányító testület tagjait vagy bármely más olyan személyt, aki ellenőrzést gyakorol a nonprofit szervezet felett?
- b) A nonprofit szervezet jogi struktúrája szükségessé teszi-e a nonprofit szervezet felépítésére vonatkozóan a pénzügyi vezetője vagy egyéb vezetői vezetési képességeinek az igazolását?
- c) A nonprofit szervezet jogi felépítése megköveteli-e a pénzügyi kimutatások éves közzétételét?

Hírnév/kedvezőtlen médiahírek

- d) A vállalkozások számára mennyire nehéz megállapítani a nonprofit szervezet és vezetői jó hírnevét? Indokolható-e ez a nehézség, például azzal, hogy a nonprofit szervezetet csak nemrégiben, adott esetben az elmúlt 12 hónapon belül hozták létre?
- e) A nonprofit szervezetet releváns, megbízható és független források kapcsolatba hozták-e szélsőségesekkel, szélsőséges propagandával vagy terrorista szimpátiával és tevékenységekkel?
- f) A nonprofit szervezet releváns, megbízható és független források szerint részt vett-e szabályszegésben vagy bűncselekményekben, beleértve a pénzmosással/terrorizmusfinanszírozással kapcsolatos ügyeket is?

Finanszírozási módszerek

- g) A nonprofit szervezet finanszírozása átlátható és elszámoltatható, vagy pedig nehezen nyomon követhető-e? Nyilvánosan dokumentálja-e finanszírozási forrásait, és ezeket a dokumentumokat külső ellenőrzések révén megvizsgálják-e?
- h) A nonprofit szervezet finanszírozási módszerei hordoznak-e pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatokat? Teljes mértékben vagy nagyrészt

készpénzadományokra, kriptoeszközökre vagy közösségi finanszírozásra hagyatkozik-e? Vagy a nonprofit szervezet forrásai a fizetési rendszeren keresztül áramlanak-e?

- i) A nonprofit szervezetet részben vagy nagyrészt olyan magánadományozók vagy adományozók finanszírozzák-e, amelyek magasabb pénzmosási/terrorizmusfinanszírozási kockázattal rendelkező joghatóságból vagy olyan kiemelt kockázatot jelentő harmadik országból származnak, amelyeket a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemre vonatkozó rendszerük tekintetében stratégiai hiányosságokkal rendelkezőként azonosítottak?

Magasabb pénzmosási/terrorizmusfinanszírozási kockázattal rendelkező joghatóságokban és kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokban folytatott műveletek

- j) A nonprofit szervezet (az ezen iránymutatások I. címében ismertetett kockázati tényezők alapján értékelve) magasabb pénzmosási/terrorizmusfinanszírozási kockázattal rendelkező joghatóságokban vagy (a Bizottság által az (EU) 2015/849 irányelv 9. cikkének (2) bekezdése alapján azonosított) kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokban vagy konfliktusövezetekben működik vagy nyújt segítséget?
- k) Ilyen helyzetekben a nonprofit szervezet harmadik felek vagy közvetítők útján végzi-e a tevékenységeit, és ismertetni tudja-e a végrehajtás jellegét? Ezzel összefüggésben képes-e a nonprofit szervezet nyomon követni és megfelelően felügyelni az említett harmadik felek általi végrehajtást?
- l) A nonprofit szervezettel fennálló üzleti kapcsolat magában foglalhatja-e magasabb pénzmosási/terrorizmusfinanszírozási kockázattal rendelkező joghatóságokban vagy kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokban működő válaszadó intézménnyel kötött ügyletek végrehajtását?

3. A vállalkozásoknak legalább a következő tényezőket is figyelembe kell venniük, amelyek hozzájárulhatnak a kockázatok csökkentéséhez:

- a) A nonprofit szervezet irányító szervének és vezetőinek szerepét és felelősségi körét egyértelműen dokumentálják.
- b) A nonprofit szervezetnek a törvény értelmében évente közzé kell tennie pénzügyi kimutatásait, vagy olyan éves beszámolót kell kiadnia, amelyben azonosítja a pénzeszközök forrásait, a nonprofit szervezet tevékenységeinek fő célját és a programjai kedvezményezettjeinek kategóriáit.
- c) A nonprofit szervezet bizonyítani tudja, hogy független felülvizsgálatnak vagy külső ellenőrzésnek van vagy volt alávetve.
- d) A nonprofit szervezet releváns, megbízható és független források alapján jó hírnévvel rendelkezik.

- e) A nonprofit szervezet olyan kormányoktól, szupranacionális vagy nemzetközi szervezetektől kap finanszírozást, amelyek nem kapcsolódnak kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokhoz vagy magasabb pénzmosási/terrorizmusfinanszírozási kockázattal rendelkező joghatóságokhoz, és forrásainak eredete egyértelműen megállapítható.
- f) A nonprofit szervezetnek nincs kapcsolata kiemelt kockázatot jelentő harmadik országokkal, vagy ha igen, akkor a nonprofit szervezet bizonyítani tudja, hogy megfelelő lépéseket tett a pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok mérséklésére (például kijelölte a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás elleni küzdelemnek való megfelelésért felelős alkalmazottakat, vagy eljárásokat dolgozott ki a nonprofit szervezet kedvezményezett kategóriáinak azonosítására és az azokhoz kapcsolódó pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatok értékelésére).
- g) A nonprofit szervezetet tevékenységei és kedvezményezettjei nem teszik ki a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás magasabb kockázatának.
- h) A nonprofit szervezet csak közvetlenül természetben – például informatikai berendezések vagy orvostechikai eszközök biztosításával – nyújt segítséget és támogatást magánszemélyeknek.

4. Ha a nonprofit szervezet uniós vagy ENSZ-szankciók hatálya alá tartozó joghatóságokban folytat tevékenységet, a vállalkozásoknak meg kell állapítaniuk, hogy a nonprofit szervezetre vonatkoznak-e a humanitárius segítségnyújtással kapcsolatos rendelkezések és az EU/ENSZ pénzügyi szankciórendszerei alóli eltérések, például humanitárius célú mentességek vagy eltérések. A vállalkozásoknak az említett ügyfelek kiszolgálásának módjáról való döntés során és a vagyonbefagyasztásra vonatkozó saját kötelezettségeiknek megfelelően olyan bizonyítékot kell szerezniük, amely megalapozott biztosítékot nyújt arra vonatkozóan, hogy a nonprofit szervezet ezekben a joghatóságokban a rendszerben biztosított mentességekkel összhangban végzi tevékenységét, illetve hogy az érintett illetékes hatóság által engedélyezett eltérés vonatkozik rá.

5. Kezdeti szűrés céljából és az üzleti kapcsolat létrehozását követően a vállalkozásoknak meg kell tenniük az annak kiderítéséhez szükséges lépéseket, hogy a nonprofit szervezet miként működik és hogyan végzi műveleteit. Azoknak a vállalkozásoknak, amelyek valószínűleg rendelkeznek nonprofit szervezetnek minősülő ügyfelekkel, például azért, mert pénzáttalási szolgáltatásokat vagy folyószámla-szolgáltatásokat nyújtanak, fontolóra kell venniük egy ezzel a konkrét ügyfélkategóriával foglalkozó kapcsolattartó pont létrehozásának lehetőségét, a szektor struktúrájának és működése mikéntjének a megfelelő megismerése céljából.